

Bijlage bij bespreekpunt over Jeugdzorg

Deze bijlage bevat vier artikelen:

een uit *Skipr* (verzorgt nieuws over de zorg) en drie uit *HuisartsVandaag* (nieuwsbrief).

Blokhuis hint op extra geld voor jeugdhulp

Skipr Redactie 6 april 2021

Staatssecretaris Paul Blokhuis (Volksgezondheid) denkt dat er extra geld naar de gemeenten moet om de jeugdhulpverlening te verbeteren, maar hij weet nog niet hoeveel. Tegelijk zei hij in de Tweede Kamer na vragen van GroenLinks dat er ook binnen het huidige budget nog veel organisatorisch valt te verbeteren om jongeren met acute zorgvragen sneller te kunnen helpen.

Veel partijen willen dat er snel iets gebeurt aan de lange wachtlijsten voor jongeren, die soms in grote psychische nood verkeren, onder meer door depressieve en soms suïcidale klachten. De geestelijke gezondheidszorg (ggz) en de inspectie sloegen daar de afgelopen tijd alarm over. Blokhuis ziet deze problemen bij nogal wat gemeenten en vindt ook dat er iets moet gebeuren. “Het systeem dreigt uit zijn voegen te klappen.” Hij wees op een wetsvoorstel dat wordt voorbereid om het systeem te verbeteren.

Geen plus

Sinds 2015 krijgen gemeenten een zak geld om de jeugdhulp te verlenen. Het idee erachter was dat de zorg beter en sneller zou worden verleend, omdat de hulp dichterbij wordt georganiseerd. Maar volgens onder meer SP en PvdA is het alleen maar slechter geworden, ook omdat er tegelijk werd bezuinigd. Volgens Blokhuis is die besparing voor een deel hersteld maar kwam er “geen plus” bij.

Te kort

Jaarlijks gaat er 3,8 miljard euro naar de gemeenten voor jeugdhulp. “In Nederland wordt hiervoor relatief veel geld uitgetrokken”, zei Blokhuis na afloop van het debatje. Volgens hem geven gemeenten elk jaar echter 1,6 tot 1,8 miljard euro meer uit aan de jeugdzorg. Hij denkt dat een deel van de problemen in de jeugdhulp echt wordt veroorzaakt door een financieel gat, maar ook deels door bijvoorbeeld te weinig samenwerking. Een commissie komt op korte termijn met een advies hierover.

Ondersteuningsteams

Om op korte termijn de jeugdzorg te verbeteren, kunnen gemeenten, ggz-instellingen en zorgverzekeraars wat Blokhuis betreft nog beter met elkaar samenwerken. Bovenregionale ondersteuningsteams helpen daarbij. Ook zijn er voorbeelden van instanties die ervaringsdeskundigen in stelling brengen om jongeren die het moeilijk hebben alvast te helpen. (ANP)

Lees ook [‘Richt jeugdzorgpreventie op gezinnen die risico lopen’](#)

Drie recente artikelen over de jeugdzorg uit *HuisartsVandaag*¹

- Markt met aanbieders voor jeugdzorg is geëxplodeerd
- Frauderende zorgbedrijven kunnen gewoon zorg blijven aanbieden en gecontracteerd worden
- Verontrustend rapport van de inspectie over de problemen in de jeugd-ggz

Markt met aanbieders voor jeugdzorg is geëxplodeerd

30 mrt 2021

Sinds gemeenten verantwoordelijk zijn voor jeugdzorg, is de markt geëxplodeerd. Voor de stelselwijziging in 2015 telde Nederland 384 jeugdzorgaanbieders. Volgens de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd zijn dat er nu ruim 6000 met Gelderland als onbetwiste koploper. En dat leidt tot grote problemen, zo bericht de regionale krant *De Stentor* naar aanleiding van onderzoek regionale kranten in samenwerking met het journalistieke onderzoeksplatform *Follow the Money*.

Meer dan verdriedubbeld

De Kamer van Koophandel registreerde in 2014 in totaal 1180 vestigingen waar jeugdzorg wordt aangeboden. Nu zijn dat er 4186, meer dan een verdriedubbeling. In de provincie Gelderland is de groei cijfermatig het hardst toegenomen van 175 vestigingen in 2014 naar 857 in 2021. In Overijssel groeide het aantal vestigingen van 99 naar 286 en in Flevoland ging het van 24 naar 124.

‘Open huis’

Voor een belangrijk deel veroorzaakten gemeenten deze groei zelf door de manier waarop zij jeugdzorg inkopen. Tussen 2017 en 2020 deden veruit de meeste gemeenten dat via een ‘open huis’-constructie. Elke aanbieder die voldoet aan de door de gemeente gestelde eisen, krijgt een contract. Inwoners mogen vervolgens zelf kiezen bij welke zorgaanbieder zij in behandeling willen.

Versnipperde jeugdzorgmarkt

De groei van het aantal aanbieders heeft geleid tot een versnipperde jeugdzorgmarkt. Gemeenten zijn hier niet blij mee omdat ze de grip op de uitgaven verliezen. Inwoners die aangewezen zijn op jeugdzorg zien door de bomen het bos niet meer. In een relatief bescheiden gemeente als Putten (ruim 24.000 inwoners) waren in 2018 bijvoorbeeld 67 aanbieders actief, een jaar later waren dat er zelfs 95.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd noemt deze aanwas een onwenselijk. “De versnippering maakt de markt onoverzichtelijk, voor ons, maar ook voor gemeenten die zorg moeten inkopen”, zegt hoofdinspecteur Jeugd en Gezondheid Korrie Louwes. “We hadden bij de invoering van de decentralisatie het tegenovergestelde verwacht. In plaats daarvan is de markt geëxplodeerd.”

¹ Let op: vanwege copyright is deze kopie alleen voor eigen gebruik van het commissielid.

Frauderende zorgbedrijven kunnen gewoon zorg blijven aanbieden en gecontracteerd worden

30 mrt 2021

Zorgbedrijven die fraude plegen of slechte zorg bieden, kunnen zaken blijven doen met de overheid, zo blijkt uit onderzoek van de regionale krant *De Gelderlander* en het platform voor onderzoeksjournalistiek *Follow the Money*.

Zorgaanbieders die door een gemeente of zorgverzekeraar de deur uit gezet zijn omdat ze fraude pleegden of slechte zorg leverden, hebben bij andere overheden – zoals het ministerie van Justitie – gewoon weer nieuwe contracten gekregen. Daardoor bieden bedrijven die dus als ‘ongeschikt’ zijn bestempeld nu zorg aan ex-gevangenen en ex-tbs’ers.

Wildwest voor zorgcowboys

Tbs-deskundige Jos Poelmann, voorheen directeur van de tbs-Pompekliniek in Nijmegen, maakt zich zorgen over deze gang van zaken. “Als je ex-delinquenten plaatst bij een zorg instelling, moet je deze bedrijven extra goed screenen. Het verbaast me heel erg dat dit niet wordt gedaan. Het gevaar is dat er ongelukken gebeuren als de plaatsing niet goed is. Dan neem je maatschappelijke risico’s.”

SP-Kamerlid Michiel van Nispen spreekt over een ‘wildwest voor zorgcowboys’. “Door de bizarre marktwerking en inkooprelaties, door gebrekkige wetten en regels, inadequaat toezicht en een gemankeerde informatie-uitwisseling kan het gebeuren dat zorg die niet deugt toch kan en mag worden geboden aan een andere groep patiënten.”

Tekort aan justitiële zorgplekken

Uit het onderzoek van *Follow the Money* en *De Gelderlander* blijkt dat zorgaanbieders kunnen shoppen in vijf verschillende zorgwetten. Als ze voor de Jeugdwet of de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn afgewezen, kunnen ze gewoon nog zorg blijven leveren via de Wet langdurige zorg, de zorgverzekeringswet of de Wet forensische zorg. Het ministerie van Justitie en Veiligheid zegt in een reactie dat bij het maken van de zorgafspraken is gekeken hoe met zoveel mogelijk zorgbedrijven een contract afgesloten kon worden. Dit omdat er een tekort is aan justitiële zorgplekken. Uit een rapport van de Inspectie Justitie en Veiligheid blijkt dat bij de contractafsluitingen niet vooraf wordt gekeken hoe de kwaliteit van een zorgbedrijf is.

Indien een gemeente of zorgverzekeraar een zorgbedrijf weigert, is dat voor Justitie niet direct een reden om in te grijpen.

Overheid kijkt weg en is te laks

Dat het ministerie van Justitie en Veiligheid zo laks omgaat met het selecteren van goede zorgverleners is ronduit ernstig, vindt Van Nispen. “Het ministerie zou juist de sheriff moeten zijn die de cowboys tot de orde roept. Maar in plaats daarvan staat het erbij en kijkt het rustig toe terwijl de cowboys hun gang kunnen gaan.”

Ook Tweede Kamerlid Attje Kuiken van de PvdA vindt dat de overheid wegkijkt en te laks is. “Er moeten duidelijke kwaliteitseisen komen en het toezicht van de inspectie mag geen tandeloze tijger meer zijn. Ik kan niet accepteren dat we zorgaanbieders rond laten shoppen waardoor frauderende organisaties ruim baan krijgen en kwetsbare cliënten de dupe zijn.”

Verontrustend rapport van de inspectie over de problemen in de jeugd-ggz

17 mrt 2021

De hulp aan jeugdigen met psychische problemen schiet volgens de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) op basis van eigen onderzoek tekort. “De knelpunten zijn vergroot en verscherpt. Instellingen hebben onvoldoende personeel en geld om aan de complexe hulpvragen te voldoen. De wachtlijsten worden steeds langer. Dit is een ernstige situatie”, schrijft de inspectie in haar rapportage waarover de redactie van de website *Skipr* bericht.

De inspectie roept het kabinet, gemeenten en zorgaanbieders op om snel samen te werken om de problemen op te lossen. “Behalve de problemen in de hulp voor jeugdigen, zijn er ook stelselproblemen die vragen om een structurele bovenregionale aanpak.” Volgens de inspectie is de afstemming en samenwerking op regionaal niveau ‘onvoldoende’.

De IGJ bezocht in januari en februari in zes regio’s twintig instellingen die werken met jeugdigen en ouders, onder andere ggz-instellingen, wijk- en jeugdteams, Veilig Thuisorganisaties, jeugdgezondheidszorg en kinder- en jeugdartsen. De mentale problemen van veel jongeren die voor de coronacrisis al in moeilijkheden zaten, zijn zo toegenomen dat zij “dringend hulp nodig hebben”, stelt de IGJ.

Doorstroming naar de juiste hulp loopt vast

Er is sprake van toename in aantal en ernst van complexe en chronische problematiek bij jongeren. Dit gaat over suïcidaliteit, verslaving, gedragsproblematiek, eetstoornissen en zelfbeschadiging. De inspectie heeft daarnaast zorgen over de toename van jeugdigen onder de vijftien jaar die hulp nodig hebben. De IGJ verwacht dat de vraag naar psychische hulp onder jeugdigen de komende tijd verder toeneemt.

De inspectie constateert verder een tekort aan specialistische behandelprogramma’s voor jeugdigen met ernstige problemen. Al voor de crisis waren er wachtlijsten voor de reguliere jeugd-ggz en de gespecialiseerde jeugd-ggz. Het aantal jeugdigen dat wacht op hulp is fors toegenomen. De ggz-aanbieders kunnen niet al deze jeugdigen opvangen en doorstroming naar de juiste hulp loopt vast.

Wachttijden van een jaar of meer

In een regio constateert de IGJ dat de wachttijd voor de specialistische ggz is opgelopen tot een jaar. Bij één instelling staan 700 jeugdigen op de wachtlijst en in een regio wachten 1000 jongeren op zorg. Bij een andere instelling loopt de wachttijd voor vervolgzorg op van dertig naar zestig weken. Hier gaat het om de doorstroom van jeugd-ggz naar volwassen ggz. Eén instelling heeft meer dan vijftig wachtenden onder de achttien jaar voor hulp bij hun eetstoornis.

Kritiek op bekostigingsmodel

De IGJ bekritiseert de systematiek van het bekostigingsmodel: “Aanbieders krijgen betaald voor het resultaat. Het is dan aantrekkelijker om laag-complexe zorg te bieden, omdat resultaten voor de hulp aan jeugdigen met ernstige problemen onzeker zijn. Hierdoor ontstaat een tekort aan hulp voor complexe problemen. In een aantal regio’s zorgen budgetplafonds ervoor dat instellingen geen cliënten meer op kunnen nemen, omdat het geld op is.”

